

I.

A JÁTEKOS.

Madness and misery are there.

Shelley.

Egy történetet mondok el nektek, nyájas olvasók; szomorút és lélekepesztőt, de valót a legkisebb részletszálakig. Egyszerűen és virágtalanúl mondom el azt, mint szoktuk a képzelet büszke szárnyain fellelegezni nem szerető valót. Nem új az; mert hiszen mi is lehetne már annyi század után új az Isten fényes napja alatt; de azért nem kevésbbé érdekes. Oh figyeljétek szavaimra, ti apák! és mondjátok el azt fiaitoknak, mikor sziveik még fogékonyak és hajlandók gyöngé viaszként a benyomások elfogadására; és mivel a fogékony szívre egyképen hatnak a jó szándoku atyai, és a lélekmérgező álbaráti szavak, egyképen az életboldogságot aláásó példák: mondjátok el azt nekik akkor is, midőn körülkaroltatva a gonosz társak keselyükörmei-

től, azon pontra jutottak, mellyen megfordulni nehéz ugyan, de nem lehetlen, s mellynél csak hajszálnyi tér választja el őket az örvénytől, mellyből nincs többé menekvés!

És ti, hazám szépreményü fiai! kiktől epedve várja ez árva hon, hogy karotok férfierőre edződjék, kiken egész átadással csügg az anyai szív jövő boldogságtok üdvezítő reményében: ah, szánjatok néhány pillanatot e sorok átfutására; s midőn elszédítve a csábitók epikurusí élveket ígérő, sőt pillanatokra nyújtó sátánrajától, azon pontra jutottatok, hol a becsület, anyai szerelem, hazaboldogság, és minden, a mi embernek, polgárnak szent, csak vékony szálon függ már fölöttetek, s nektek a rémitő mélység párkányzatán minden pillanatban elszakadhatástól kell rettegnetek: oh emlékezzetek vissza akkor e történetre; s a fejlő férfiasság érzetében lökjétek tova a csábitók sátánkezétől nyújtott serleget, mellynek peremét nádméz teszi ohajtottá ajkaitoknak, de mellynek érczgyomrában szívetek, lelketek meggyilkolására mérgek mérge ül!

I.

Szerödy József, N* városának tisztelt és szeretett orvosa, több magzatai közül Bélát, az

egyetlent, nevelte föl. Mint szempilláit őrizte őt az apa, mint kertész a meleg égvő alatti tájakról hozott példányvirágot, környezé őt az anyai gond és figyelem. Mi testet, szívet és lelket képezni, művelni képes vala, s mit az eszélyes, meglehető birtoku apának tehetsége költhetett, nem volt kimélve Bélától.

— Az ég megáldotta frigyünket; mond egy szép estve Szerődy nejéhez. Megtartá Bélát, s benne örömforrást nyitott szivünknek az ő határtalan jósága.

És Szabina — így hívák Szerődynét — egy áhítatos Ament monda férje háladó imaszavaira, s az anyai szemekből két könyecsepp szakadt az örömsugáros arcokra.

O milly édesek e pillanatok! milly kimondhatlanúl dúsan jutalmazó a szülői szerelem, melly egyedül az, mellybe legcsekélyebb adaga vegyül az emberi szivben fészkelő önérdeknek. Tiszta örömei felmagasztalják a kebelt, melly nem vár a szeretett magzattól hasznót magára: hanem dús gyümölcsöket a társaságra, mellynek hogy fölnevelje őt, éjeket áldozott az anya kisdede bölcsőjénél; nappalokon át fáradozott az apa, hogy könnyítse gyermekének az élet terheit. A virasztás, a fáradás feledve van percei-

ben az örömnék, melyet a szeretet munkálatainak sükerülése fölött érezünk.

Az idő haladt, s a megyei pályára készülő Béla már felsőbb tanulmányokra vala küldendő.

Szerődy szegény nemesi családból származott, s ősi tiszta nevén kívül alig öröklést. Tudománya után, s neje nem dús, de szorgalommal növelt hozománya által helyezé magát olly állatpotba, hogy kényelmesb jövődő várhatott fiára, mint melly előtte, az orvostanári koszorúval fölékesített előtt, hajdan nyílt vala. A fővárostól mesze szakadva, valamint ott atyafiai nem valának: ugy régi barátai is őt vagy egészen feledék, vagy azon közönyösséggel gondolának csak vissza egykori ismerősükre, mellyel nemünk legnagyobb része szokott olly emberekre, kiktől nem várhat semmi viszonzolgalatot. Mert már annyira művelődtünk mi napjainkban, hogy a gondolat is teher, ha díjul érte szivesség nem mutatkozik, melly tettekben is kész legyen nyilatkozni!

A nélkül, hogy a mult időket akarnók magasztalni, elmondhatjuk a jelen nemzedékről Johnson jellemzetét; „Bring money — and nothing is denied! 1.)

1.) Hozz pénzt, s mi sem lesz megtagadva tőled.

Szerödy egyetlen magzatát minden gyám, minden segéd nélkül ereszté a főváros élvei tömkelegébe, mellyben — ha valahol — bizonyosan legnagyobb szüksége van a tapasztalatlan, a szenvedélyek árjától könnyen tova ragadtatható fiatal kornak, a valódi barátok ariadnei fonalára. — Oh, mert vajmi szegény az ember, ha fosztva van minden külsegélytől!

— Te mégysz, monda az öreg Szerödy atyai aggodalommal kocsiba ülő fiához; te mégysz, Béla — Pestre! Nincsen barátom, kinek éber figyelmébe ajánljam lépteidet: csak szeretetem fog körüllebegni útaidon. Őrizkedjél, kérlek, azoktól, kik tolakodva keresik barátságodat. Éld édes pillanatait a szabadságnak, mellyet itthon ismerni tanultál, és éld ártatlan örömit az ifjukornak, mert hamar tova tűnnek, de éld mérsékelve azokat, s cseppenként izleld a virágkor édjeit: mert vészhozó keserré fajulnak a kéjmámorok! Szülőid emléke, s mindenek fölött hazád legyen a szent eszme, melly delejtű gyanánt szolgáljon tetteidnek! Áldásom reád!

Ezt mondva, forró csókot nyomott útnak eredő fia homlokára, s könnyű szemekkel néze utána a szerelmetes anya, ki először bocsátá magától olly távol magzatát.

— Isten hozzád, kedves jó anyám! mond Béla a kocsiból; s ez tova robogott.

II.

Pesten a mi ifju barátunk — egyedül!

Kalaúza: atyjának szelleme, melly levelekben építget azon alapokra, mellyeket évek hosszú során át gondos figyelemmel rakosgatott meg az okos szülő keze. De a szellem holt betükbe rejtezett: távol, messzevan az, ki azt éltetni tudná. Az ifju hajlékony szive önakaratlanul apad a közel tárgyakra; a példák, kivált mig fulánkit nem látja, hatalmasban vonzanak, mint a legüdvösb életszabályi írott tanácsok. A távol szülők szeretete lankad, mert a távolság ép ugyan a lélekre, miként a szemre; s mig az élet folyamárja hosszában tova sikamlunk, szintugy enyészik el minden szellemi tárgy lelki szemeink elől: mint mikép tűnedeznek kéklő homályba az anyagiak, mellyeket tovaszálltunkban elhagyogatunk.

A harmadik év után megvált Béla a fővárostól, s egy évet megyei gyakorlaton tölte. A három év alatt szive, kedélye alig változott, hanemha annyiban, hogy a vig barátok körében árnyasulni kezdett keblében azon magasztos ér-

zés, melyet szülői iránt, ezek szeretete, figyelme szívébe oltani tudott.

E kívül még egy magában csekély, de mint látni fogjuk, következményiben nagy fontosságú körülmény jegyzendő fel itt Bélának egyetemi életéből.

A harmadik év szigorú tele jéggé fagyasztá a városliget tavait, s Béla nem mulasztotta el a testerősítő téli gyakorlatot.

Illy gyakorlat alkalmával történt, hogy Béla kisikamolva csoroszlyáján, lábát bokában kificzamítá. A későn hívott sebész, az ifju nyugtalansága és türelmetlensége okozák, hogy a baj nagyobbult, s ő várakozáson túl vala kénytelen szobában maradni. — Unalmát olvasással üzé, s eljövének szorgalmasan baráti is, hogy meg-
rövidítsék kórágyni perczeit. A beszéd tárgyait hamar kimeríték a buzgó látogatók, s nem-sokára kártya hozatott. És játszottak — semmiért, kevésért, majd többecskeért... Béla eleinte néző vala; majd megszabadulva ágyától, részt vön maga is a játékban, melly mulatozásnak vala inkább tekinthető, mint pénz-, s mi több, idő-vesztegetésnek.

Hiszen atyja a mérsékelt élvezet izlelését nem tilalmazá!... gondolá Béla magában — és játszott.

A beteg felgyógyult, de a játék koronként folytattatott.

A megyei joggyakorlat idejét Béla szülői körében töltötte. Atyja a hajlamot, melly nála a társaságos játékok iránt mutatkozott, nem vélte veszélyesnek; s azt tartván, hogy a felette sok intés, oktatás kedvetlenebbül hat az ifjura, semhogy azokból ohajtott gyümölcs fakadkatna: csak ritkán figyelmezteté őt a következményekre, mellyeket a mindennapi élet e szenvedély szülötteiként felmutathat.

Az 18** szüret végével másodszor készíté fiát Pestre Szerödyné.

Béla hites táblai jegyzőnek fogott fölesküdni,

III.

— Üdvezel Bedőné, s neheztelését izeni, hogy nem mégysz látogatására.

E szavakkal lépett egy januári reggelen Zeméthy ifju barátunkhoz, ki a tánczvigalom mámorából felocsudva, épen öltözködött. .

Zeméthy egyike volt azon szerencselovagoknak, kik nagyobb városokban szokták eljátszani átkos pályaszerepöket, hol a nagyobb néptömeg közt nem ötlük fel olly könnyen rejtélyes jellemök, s hol nagyobb számmal talál-

hatók, kiket divatszerű külsejökkel, s gyakran a szemtelenségig sima barátságuk és udvariaságukkal elvakítva, alávaló szerepök vihetésére gyáva eszközökül használhatnak.

A pazarkezű s csinos külseű Zeméthy, ki nyilvános magaviseletére némi nemesb színezet s neveltség zománczát tudta hazudni, színházi ismeretsége volt Bélának; mert Zeméthy a nemzeti színházból ritkán hiányzott, kivált midőn Bedőné — egy nyugalmazott őrnagy fiatal özvegye, ki egyik tartományvárosból jött Pestre telelni, — páholyában megjelent. — A legtisztább imádat merengő pillanattal csüggött ilyenkor Zeméthy Bedőné páholyán, s a nem viszonzott szerelem fájdalmait mesterileg tudá visszatükröztetni tetszékeny arczain. Nem csoda tehát, hogy Béla a hozzá közeledő Zeméthy nemcsak nem löké vissza magától, de sőt a nemesb ifju kebelben olly könnyen támadó bizalommal fogadá azt barátjaúl.

Ezen ifju lépett most Bélához, ki öltözés közben mosolylyal fogadá e nem épen váratlan, de őt mégis kedvesen meglepő szerelmi hírrel érkező ismerősét.

— Igen-e? Tehát neheztel a szép özvegy?

— Ha neheztel-e? Mióta meglátott, folytatta pokoli arczczal Zeméthy, egészen oda van.

Egy pillanat reád, s ő szerelmes lön, mint nem volt még soha. Társaságunkban unja magát, piperéjét elhanyagolja, s álmatlan éjei halványra aszalják orczája rózsáit. — Nem láttam soha, sőt merem mondani, nem hittem néemberben illy szenvedélyt.

— Sajnálom, valóban sajnálom. De hát miért nem vigasztalád őt te, ki, mint mondad, hasonló szenvedélylyel csüggesz bájain? kérdé könnyű kebelrel az ifju Szerődy, kinek mosolyában, melly szavát kíséré félreismerhetlen volt mégis azon megelégedés, mellyet illy szerelmi hirre érez a kalandost szerető ifju kebel.

— Én-e? viszonzá tettetett lánggal Zeméthy. S hát van-e kincs a világon, mellyet szíve birtokaért föld gyomrából is en körmeimmel ki nem ásnék? Csak barátságod az, Béla, mi e szenvedélyemmel mérközhetik. Mert tudd meg, volna más a boldog, ki Bedöné szerelmével ugy, mint te, kérkedhetnék: kiirtanám őt az élők közöl, hogy ne élvezze üdvét a mennynek, mellynek ajtaját a sors előttem olly irigyen zárja el! Oh Béla, te igen boldog vagy!

És Béla, kiben nem hiányzott a hiúság — ezen egyik hatalmas rugója a nagynak és nemesnek, de egyszersmind rugója sok bűnnek s aljasságnak is az emberkebelben — vágyat érze kö-

zeledni a szép és művelt özvegyhez, kit a színházból már napok óta ismere. És e kiszámított, ritka ügyességgel feltárt nagylelkősége Zeméthynek, mellyel szive bálványáról barátja kedveért lemondani kész vala, csak növelé Béla-nak irántai bizalmát.

— S mikor mehetnénk látogatására?

— Mikor neked tetszik, szerencsés fia a sorsnak; mond Zeméthy. — Minél előbb; tevé hozzá percznyi szünet után, látszólag szórakozottan.

— Jól; tehát holnap.

— S miért nem ma? Nem tevém föl felőled, Béla, hogy képes légy olly könnyörtelenül bánni hölgygyel, kit érted, egyedül érted sorvaszt lángszenvédélye. Jerünk ma, mert tudd meg, barátom! mond elérzékenyülten Zeméthy; bár nem szeret engem, boldog vagyok mégis, ha közelében lehetek, s miután tegnap ugy nyilatkozott előttem, hogy nélküled alig fogok bebocsáttatni termeibe; talán szabad lesz reménylenem a baráttól, kinek szenvedélyemet áldozatul hozom; hogy részeltessen legalább parányában ama gyönyörnek, mellyet illy lelkes nő bájai s társalgása nyujtanak. — Eljősz, nemde, Béla? kérdé nyaka köré fonva fertőzetes karjait Zeméthy, ördögi ellágyulást színlelve.

— El; válaszolá a boldogtalan ifju, ki nem gyanítá, milly kigyó tekerőzött szívére baráti arcz alatt.

— Délután öt órakor? mond kérdezőleg s felvidultabb kedélyt mutatva Zeméthy.

Béla igent inte fejével a tükör előtt, s a két barát szívert gyujtva, az utcára sietett.

Zeméthy nem bocsátá ki áldozatát, s karon fogva őt, a nagy piacon keresztül eljutottak a Lipótváros szép utcáinak egyikébe, hol paloták emelkednek, mellyekben kényelmes élet közepett a józan megelégedés áldásait hinnéd lakni, s távol a bűnöket, mellyek szülőiül olly hajlandók vagyunk a nyomort, a szükölködést tartani.

— Látod őt? kérdé Zeméthy, megragadva jobbjaival is Bélát. Ott, az ablakon, izletes pongyolában? Oh a szenvedés csak növeli bájait, s ezek óriássá teszik nem viszonzott lángomat!

És Béla nyájas üdvözletet küldé föl az ablakra.

Üdvözlésére fájdalmas mosolylyal inte egy gyönyörű nőalak, s elhagyá az ablakot. A kacérság ezer csába feküdt mozdulatában.

Zeméthy sohajtott.

Délután öt órakor tevé látogatását a két barát a szép özvegnél.

A nő igézö volt az elbájolásig.

És Béla ? . . .

Ő szeretett !

IV.

Szép farsangi est vala. A „hétválasztóknáli” tánczteremek telve vigadókkal, kik közt vegyes számmal a néma és rikácsoló álarczosak.

— Te itt, szép fiú ? kérdé egy szende női hang a karja alatt fogott Szerödyt, s két olvadozó szemfény világita rá az álarcz alól. — S nem félted szép özvegyedet ?

— Ő beteg, kedves álarczosom ; válaszolá Béla ; s én bűnös vagyok, nemde, hogy mig ő szenved, én mulatok ? — Hidd, szórakozni jövék csak ; mert társaságában nem lehetvén, unalmas, az elviselhetlenségig unalmas az élet.

— Helyesen ; s pedig annál helyesben minél igazabb, hogy széped gyógyszerül szinte tánczvigalmi szórakozást jött keresni. . . .

— Hogyan ? . . .

S Béla, kiben a szerelem szinte olly gyorsan csapott lángba, mint minden lelkesebb husz éves ifjuban, alig tudá elfojtani meglepetését.

— Te ismeresz engemet ? s ismered őt is, szép álarczos ? kérdé színlett nyugalommal.

— Igen ám ; lön a válasz.

— S honnét?

— Jó szolgabíró lesz belőled; viszonzá dévajkodva az álarczos. De velem nem boldogulnál vallatásodban — Ismerlek, őt is, téged is. Ez elég.

Béla gondolatokba merült.

Az álarczos folytatá:

— Elnémulál, Béla? Lám, te jó fiú vagy, bizonyosan szépednél járnak gondolatid? ... de ép azért megengedheté legalább, hogy mellette viraszsz. ...

— S ha nem beteg? esék szavába Béla.

— Szívében talán igen; s így orvosát a vigalomba is magához kérheté.

A beszélgetést két más álarczos szakasztá félbe, kiknek érkezével az előbbi távozott, egy kis papirdarabot szorítva Béla kezébe.

— Mint mulatod magadat, Szerödy? A szép álarczos, ki legitt távozott, úgy látszik, érdeklí szivedet? Mond az álarczospár egyike, kinek hangjában néemberre ismerünk.

— Nem annyira, mint talán gondolnád; felelé a zavart kedélyü Szerödy szórakozottan. Se közben a levélkét bontá fel, melyre az utczaneve, s a ház száma voltak jegyezve, hol Be-döné lakott; s alul alig olvashatólag, női kézvonással írva e szavak láthatók: Ódd magad!”

Szerödy megütközve ismétlé, öntudatlanul, ösztönleg a levélke szavait: „Ódd magad!”

Hogy háborítatlanul tovább folytathassa merengéseit, abban az újan jött álarczospár által akadályoztatott, kik közül a néemberhangu, kezét megfogva, ingerkedőleg szólt:

— Tehát unatkozol? ... Igen; mert nincs itt szép özvegyed? szegényke, szivemből sajnállak.

Szerödy nem felelt.

— Sajnálni őt? talán azért, mert annyira meg tudá ígézni a szép Bedőné szivét, hogy most is beteg szerelmében? mond a másik álarczos.

— Talán nem viszonzod érzését? kérdé ismét a női hang.

— Sőt kinozza féltékenységevel.

Béla gépileg hol egyik, hol másakra nézett, s hallgatott.

— Oh, ez nem szép tőled! kivált midőn magad szerelmes jegyecskéket fogadsz el álarczosoktól.

— Hagyjatok! szólt indulatosan a faggatott ifju; s kibontakozva karjaik közül, odahagyá a teremtet, és a Szélutczába sietett.

Bedőné lakásán, a betett ablaktáblák mögött, mély csend uralkodott: mint az éjen, melly

sötét fölegfátyolával boritá el a pompás házakat. Béla, ellentétben a hideg léggel, mely körülfogá, lángoló kebellet tért meg lakába.

V.

— Hihhi, szép özvegykém! sükerült a csel.... Lépre került a fényestollu madár: szerelmesek vagyunk, szerelmesek, a bódulásig!

— Hihhi! nem adnám tiz palacz pezsgőért, habár egyenesen Champagneből jőne is. Mond kárörömmel Bedőnéhez Zeméthy, egy damaszkszövettel bevont kereveten nyujtva el kiaszó tagjait.

— Csak lassacskán, Gábris; még nem tollaztuk le szárnyait.

— Az nem nagy munka már, midőn maga tartja oda urnéjának azokat. Lelkemre, szép fogás! Az öreg Szerődy örülhet: penészes aranyait, segedelmünkkel, majd kiszellőzteti kedves Béla fia.

— Nemde, mesterileg vittem ekkorig szerepemet? — A krétamáz, mely szerfelett elhalványította arczomat, s lankadtság, melyet többször kis megerőtetésem is okozott, milly gyönyörűen tükrözé vissza szívem lángjait, melyeket sohasem voltam eléggé kába érzeni; s mai roszullétem a kis szerelmi vita után, oh az koronája volt szereplési ügyességemnek!

— És a féltékenységgeli ingerlés!

— Jól megy, igen jól megy! kedvesem; mond Bedőné, a ruganyoktól dagadó pamlagon fészkelődve. — De az idő lejár, két óra éjfélt után, s a kapitány, a gazdag Primeszky, és társaink még nem jönnek?...

E párbeszéd Bedőné lakában tartatott, mintegy három negyed mulva a tánczvigalombani jelenet után.

Mint szavaikból kivehettük, e két egyén jól értette egymást. Fölösleges volna őket bővebben jellemzeni: beszédök eléggé jellemzi fekete lelköket, s további életök, a mennyiben beszélyünkbe szövődik, tanusítani fogja, hogy ők itt leplezetlenül közölték egymással gondolataikat.

A várt vendégek nem késtek soká.

Az asztalt, mellyen gazdag rokoko ezüst-
edényekben kávé és thea volt terítve, még négy
férfiú ülés körül az ismerteken kívül, hősei a
kártya- s koczkaszerencsének; s míg Béla a
hallottakon tépelődve álmatlanul tölté éjjelét:
addig Bedőnének keleti kényelemmel bútorozott
lakásán, pezsgő s egyéb inycsiklandó, agyhe-
vitő étkek s italok közt dőzsölt, terebélyes csi-
lároktól árasztott fényben, Zeméthy kormányzata
alatt a vig társaság.

Délre járt az idő, midőn másnap Szerödy Bedőné egészsége után kérdezősködött.

— Nem szabad senkinek bemenni, mert ő nagysága — monda részvétlen mosolylyal a komorna — szívgörcsei miatt egész éjen át nem alhatván, csak most szenderült enyhítő álomba.

Szerödynek úgy látszék, mintha némi hasonlatosságra ismert volna a komorna hangja, s azon álarczosé között, ki neki tegnap estve a levélkét adá.

Kutató szemeket vetett a komornára, ki, mint látszék, örömet folytatta volna a párbeszédet; Béla azonban hallgatott. Kedélye még mindig sokkal zavartabb volt, semhogy kedve telhetett volna a komornávali csevegésben.

Távozott, s mentében visszagondolva a tegnapesti levélkére, kérdé magában: mitől kellene óvakodnom — Bedőné házában?

VI.

Roszúl ismerné az ifjuságon olly könnyen elhatalmazó, s vére minden cseppét tüzfolyam gyanánt keresztüljáró szenvedély erejét, ki azt tenné föl Béláról, hogy a kevés tapasztalatu ifju egy kecses hölgy vonzó csábjainak, s egy magát egészen átadó álbarát édesen kínálkozó ármányinak soká ellenállhatott volna. Kiszámítással vitte

Bedőné és büntársa Zeméthy a tervet, melyet Béla megrontására együtt készítenek; cseppenként szörbőlve kelle nyelnie a mérget, s fokonyként sülyednie az örvénybe, melyet az őszinte barátok jóltevő, gyakran az élet poklából kimentő támasza nélkül szükölködő ifjunak e sátnelkek nyitának.

Nap mult nap után, s Béla napokat tölte Bedőné körében. Zeméthyt csak este láthatá, midőn a theaasztal köré gyült látogatók megjelentek.

A mulattató társas játékok lassanként Béla jelenlétében is sorsjátékokká alakultak. Csekély összegekben játszatának azok kezdetben, mig Bedőné visszavonulást szinelve, Béla is távozott. A szerelem erőt vön a mi ifju barátunkon, elvakítá szemeit, s már éjekeet kezde kihúzni a koczka- és kártyaasztaloknál. — Nyert; vesztett, és nyert megint, sokat; mert nemcsak a szerencse kedvezett áldozatul szánt hősének, de magok a czimborák is nyerni hagyák őt, hogy a csalétket megizelve, egészen elnyelje az életet elölendő szigonyt!

A könnyen szerzett pénz pazarrá tevő Bélát: mert nem tanuló, nem tudá megbecsülni a dőzsölve gyűjtött érzeket. A mulatságok minden neme, melyet pénz által élvezhet a

meggondolatlan ifju, hőstét lelé nemsokára a mi ifju barátunkban, s Bedőné lakása már nem volt az egyedüli tivornya; a bűn pályájára lépett ifju ismeré pár hét alatt a fertőzet számtalan útait a fővárosban.

Hogy is ne? Zeméthy volt kalúaza, és Bedőné kifosztogatott madarai elválaszthatatlan bajtársai!

Béla feledte szüléit, s csak mikor a szerencse elhagyá, s a hamis kártyák zsebeiből még a kölcsönzött pénzeket is kiűriték, és a száztól százra hitelező izraelfiak kétszer lejárt váltóik fizetését sürgeték: juta eszébe, hogy van apja, és van anyja, kik számára szép vagyont gyűjtének.

Megemlékezék rólok különösen egy böjti napon, midőn a mult éjjeli tivornya után, hol utolsó garasát veszté el Bedőné asztalainál, Zeméthy szobájába lépve, egy külvárosi mulatságba hívá meg, s a pénzhiányt panaszló ifjut azzal bátoritá: irna gazdag apjának, hogy pénzt küldene; szerinte a farsangi mulatozások helyes ürügyül szolgálhatnának e kérelem megalapítására: mert ideje volt, hogy Béla, bővebb tapasztalás gyűjthetése végett nagyobb világba lépjen: illy lépés, pedig mindig költséggel jár.

— Igazad van, barátom; mond Béla. Ez helyes ok, atyámat bizonyosan meggyőzendí. Épen ma megy a posta, s atyám közelgő névnapja igen jó alkalom lesz megszakadt levelézesem folyamát újra kezdeni.

— S míg a válasz és pénz megérkezik, addig majd a becsületes Mózes szolgálatodra lesz egypárszáz forinttal. Elküldjem őt? ...

— Hiába küldöd, ő nem fog adni.

— Ő adni fog, mit se félj; majd szólok én melletted, s csak parancsolj aztán átokvette zsidájával. Ezzel távozott.

Béla íróasztalához ült, hogy apjának örvendező sorokat írjon.

Nagy munkával tudott néhány gondolatot el-kietlenült elméje zavaros medrében összehalászni; de azok rendezésére teljesen képtelen volt. Irt, a czim: „Kedves atyám!” fejtörés nélkül jött tollába: de a mint e két szót papirosra tévé: kiesett a toll ujjai közül, s mintegy ösztönszerűleg emelé mindkét kezét arcza elfedésére. —

Mint a hamu alatt kialvó üszök, ha könnyű szél fujja szét takarványát, felpislog még egyszer, utoljára, véghamuhodása előtt: úgy lobogott fel Béla szívében a szülői kegyelet mallasztos érzete az említett szavakra; s ő, mintha önmaga előtt pirulna, hogy ollyat irt papirosra,

mit érezni már feledt: elfedé szemeit, melyekben könnyü fakadt, jelül, hogy nem vala még rögzött a gonosz az ifju kebelben, s hogyha volt volna, ki könnyörülve a tévedezőn, szelid anyalként jobb útra vezérlené őt: megtarthatá Bélát magának, meg jó szülőinek s a hazának! De távol levén minden illy segély a jóindulatu ifjutól, magára hagyatottan nem birt elég erővel a kísértők ellenében arra, hogy e pillanat szent gondolatát, a jó útrai visszatérést, megtestesíthesse. S valósult rajta, mit főnebb már idézénk, a költő aranyszava: „Oh vajmi szegény az ember, ha fosztva áll minden segélytől!”

Kezeibe rejtett fejét asztalára nyugasztva, soká ült Béla, mintegy kábultan, miközben élete utóbbi hónapjai, s a jövő rémképei lebegtek húnyt szemei előtt. Visszaborzadva azoktól szokott fel utóbb helyéből, a megtérés szilárd föltételével, mellynek keblét átrezgő hevülete felszárítá a könnyüt kezéről; s első lépést teendő a jó felé, öltözni kezde, hogy távozzék a jöendő uzsorás elől.

Késő vala!

Épen sétatotja után nyult, midőn Zeméthy, Mózes kíséretében, hozzá belépett.

— Im, a becsületes Mózes, barátom; zsebedeli bankjegyekkel számodra.

— Zeméthy úr szeret tréfálkozni; mond kancsalul vigyorogva Mózes. Ő igen jól tudja, hogy Mózes szegény ember, ki csak az ilyen jó nagyságos urak kegyelméből él.

— Tehát parancsolj, Béla!...

Béla hallgatott.

— A nagyságos úr váltója lejárt, de azért én mégis adok pénzt.... A nagyságos urfinak van hitele, majd megfizeti.

— Nem kell pénzetek; mond Béla, némi indulattal.

— Tehát van már? kérdé örömmeglepetve Zeméthy. Ám, milly hamis fiú vagy te, Béla; nekem néhány percz előtt panaszlád, hogy pénzhiányban sínylel, s máris szereztél s pedig, mi igen nevezetes, a becsületes Mózes mellözésével.... No, de mindegy, csakhogyan! Tehát máskorra, Mózes.

— Igen ám, tekintetes uram, csakhogyanekem e váltó nem tetszik már, s jobban szeretném, ha a tekintetes ifju ur azt kifizetné. Most, mint hallom, van pénze.... Nem szeretem a prokátorokat, meg a szolgabirói törvényszéket. S ezt mondva a becsületes Mózes, egy váltót tart a Béla elébe.

— Ne félj, zsidó! kifizetem kevés hetek múlva; mond határozottsággal Béla. Csak addig

légy türelemmel, míg apám levelét veendem; de most nem kell már pénzed, noha egy fillérem sincsen.

— Egy fillére sincs? gondolá magában Zeméthy, s mégsem kell neki Mózes pénze? Itt valami történt, mi terveim megghiúsíthatná.... Gátra legény! s ezt gondolva szólt:

— Tehát a mai mulatságban nem lesz hozzád szerencsénk? Sajnálom, és sajnálni fogja mélyen Bedőné is; itt bizonyosan néhány forinttal mennyeileg fogád magadat mulathatni....

— Sajnálom én is, válaszolt Béla szárazon; de unni kezdem az illy tivornyákat....

Úgye bizony, unni? ismétlé sátáni kifejezésü arczczal Zeméthy. Csakhogy kissé korán, vagy inkább nagyon is későn, barátocskám. E két váltó itt, Szerődy úr, már szinte lejárt ám, s én fizettem ki azokat.

Ez oklevelek láttára halálsápadtság futotta el Béla arczait, s borzalommal lépe hátra Zeméthy elől.

A váltókoni aláírás az ő kézvonása volt, mellyel egy nagyhitelű pesti ház aláírási czimét utánozá Béla.

— Itt nem elég csak tőkét fizetni, uracs-kám! mond Zeméthy elbizakodott hangon; itt a tőkénél jóval nagyobb kamat mellett lehet csak

szabadulni — a börtöntől!... Nos, jó fiú, van-e szükséged Mózes bankjegyeire?... De hagyjuk e komoly dolgokat; folytatá Zeméthy szavait, mialatt Bélát kezén fogva, asztalához vezeté, még ma estve pezsgőbe fojtsuk azokat!

— Te iszonyú ember vagy, Zeméthy; mond elfojtott, s reszkető hangon az ifju Szerödy. Hová viszed te engem?

— Hová? kérded, kis bohó! élvezetről élvezetre. Az élet rövid, az ifjukor rózsanapjai még rövidebbek; élni ezeket, izlelni a kéjeiket, míg a kor engedi, ez az én philosophiám, Béla; ha meghalunk, nem lesz időnk megbánni, s ha megvénülünk.... No de mi gondunk most ezekre? fiatalok vagyunk, éljünk, ürítsük fenékig, de fenékig ám, Béla, a gyönyörök édes poharát, s hagyjuk, emésztszen másokat a gond holnap iránt.

— Zeméthy úr, derék úr; így szeretem én a nagyságos úrfiakat; sunnyogá Mózes, nedves szemeit hunyorgatva; míg e közben tárczáját voná elő kikopott öltönye mellzsebéből. — Hány forintot parancsol a nagyságos úrfi?

— Nem kell, Mózes; monda Béla, föltételébeni ingadozását eláruló hangon.

Zeméthy új ostromot kezdett philosophiájával, s épületes leczkéit azzal végezé, hogy Béla

Mózesnek a lejárt 1000. ftos váltó helyett, a kéthéti kamatokat is hozzá számítva, 2000. pft-ról szólót irt alá, s ennek értékét az előbbi váltóban, 300. pft. bankjegyekben és némi drágaságokban — mellyeket a folyosón várakozó becsületes Ábrahám, a Mózes által tett 700 pftnyi becsérték helyett, 500. váltó forintért legott megvásárla — fölvevé.

Mózes, pontos fizetésre emlékeztetve a kölcsönnevőt, szerencsét kívánt neki a jó alkuhoz, jó kedvet a mai mulatsághoz, s távozott.

Szerödy Bélának pénze volt, s ment mulatni — Zeméthyvel.

VII.

Még azon nap éjjelén együtt találjuk a két barátot Pest egyik külvárosa földszinti házában.

A téres szoba, mellyben ismerőink vannak, meglehetős csinnal bútorozva, utczára nyiló két ablakkal, sorát kezdi meg több egymásba nyiló szük és sötét szobáknak. Egy zöld-selyem terítővel bevont ágy, s egy börpamlag, mellynek rokoko formáu szöglet-metszvényiről az aranyfüst rég lekopott, s melly mutatja, hogy egykor diszesb vendégek fogadására volt szánva; egy aranyos rámaú tükör, s Faublas lovag kalandjai-

bóli jeleneteket ábrázoló egypár franczia ecsetű kép teszika szoba bútorzatának nagy részét. Közepén asztal, rajta csillogó kargyertyatartók hamisezüstből, körötte néhány ismerős Bedőné köréből s még néhány új bajtárs vigadnak dús vacsora és pezsgő között, melyet külvárosi hébék gyöngyöznek n gólyanyaku poharakba.

— Tölts, Betti! kiált Zeméthy a szolgáló hölgyek egyikének. Látod, milly komoly Béla barátunk: ne törd soha üresen poharát, hadd vigasztalja meg szunyadozó szívét a szikrázó nedű.

— Édes örömmel; mond Betti. Ugyis elmultak az ovakodás napjai; tevé hozzá némi hangnyomattal, és Béla pohara teli habzék a ráemelt palaczból.

Béla az ovakodási szót hallván, mintegy akaratlanul pillanta a pajzánkodó Hebére, s benne Bedőné egykori komornájára ismere.

— Te itt, Rozina?

Itt ám, kedves; de már nem Rozina, mert abból Betti lön, midőn e ház küszöbét átlépte.

Bélára e jelenet meglepő volt; s míg a dő sölők az asztal körül pajzán tréfákkal, s végül ismét koczka- és kártyávalölék az ifju kor drága perczeit: alkalma esett Bettivel egyik szobában találkozni.

— Mit jelentsen ez, Betti, vagy Rozina, a mint önnek jobban tetszik, hogy önt e falak közt találom?

— Ön igen kíváncsi; felelé a lány, hamis mosolylyal, de mellyben gyermekies őszinteség látszék fekünni. — Ha kedvem volna egy élvezékenyült Thisbe szerepét játszani, elmondhatnám önnek az út tekervényeit, mellyek e tömkelegbe vezettek; de minek idézni föl a kebel marczangló furiáit, mikor elüzetésökre nem maradt hatalmamban semmi sükeres mód. Nem búsulni a múltakon, nem gondolni a jövővel, élvezni a jelen minden kínálkozó kéjeit, ez a mi étletszabályunk....

— Bélának természetében volt, hogy a pezsgő-poharak gyakoribb ürítgetése őt búskomolylyá tévé, s innen lőn, hogy most is bizonyos nemével az érzelgésnek közeledett Bettihez, ki könnyelműbbnek látszék talán, mint volt valósággal. Utolsó szavai inkább hatottak Béla zavart kedélyére, semhogy a kezdett beszédet meg tudta volna szakasztani.

— Ön kebelében tehát furiák is honolnak? kérde Bettit mély fohászszaal, mellyet e pillanatban inkább a pezsgő ereje, mint a jobb érzés hatalma kényszerite ajkira.

— Vannak, vagy inkább... voltak! viszonzá a leány mosolyogva. Ön, mint veszem észre, érzelegni szeretne? — Jerünk, keressük föl a többieket; mond Betti, karján fogva Bélát, ki odanehezülve feküdt inkább, mint ült a ruganytalan kartonpamlagon.

— Nem; én maradok, s önt sem bocsátom; lőn Béla válasza, s mindkét kezével huzá maga mellé Bettit.

— Te kéjelegve szereted tölteni a jelen futó perczeit; folytatá csipős hangon, mellybe némi borlobogási dacz vegyüle. Én megfizetem e perczeket, s te köteles vagy kedvemet tölteni.... Szólj furiáidról.

— Istenem! sohajta Betti, kezeibe rejtve arczatát, ön kegyetlen....

— Nem, kedves; kegyetlen nem vagyok, engesztelé őt Béla, jobb karját nyaka köré fonva. De lásd, nekem is vannak furiáim, kiket most pezsgővel kábiték el kissé, s nem ártana talán, ha te most felcsiklandozod a magadéit: sziszegésök altató dalúl lehetne az enyéimnek....

— Ám legyen, ha úgy tetszik; válaszolá Betti, kinek kebeléből, mint sejdithetők, nem írthatá ki e kéjzajos élet mámore néhány hónap alatt teljesen a jobb érzéseket; s elmondá az unszoló kéjvadásznak vázlatát azon eseményeknek,

mellyek őt e megvetett helyzet örvényébe sodorták.

— Atyám, mond a leányka, uradalmi tiszt vala; anyámat gyöngé koromban eltemetvén, második nőt veve, s én, hogy mostohám zaklatásától meneküljek, Pestre jövék. Egy özvegy asszonyságnál szolgálék, mint szobaleány; fia szerelmi szin alatt vitt először kísértetbe, melyből nem vala elegendő erőm szabadulni. Szerelmünk gyümölcse fejledezni kezdvén, asszonyom felmondá szolgálatomat: fiát többé nem láttam. A kiállott nyomor után Bedőnéhez kerültem, kit ön eléggé ismer. E büntanya teljes erőre fejté a burjányt, mellynek gyökere szivembe ültettetett; onnan jutottam e házba, hová Bedőné asztalosainak egyike ajánlott azért, hogy ne legyen kénytelen irányomban tűrni még azon ernyedti kötelékeket se, mellyeket Bedőné a külsőkre nézve, szeret házában — legalább napalonként — megtartani, nehogy új vendégei tovaijesztessenek a feslettség és bűn mezítlenségétől. — Ott láttam önt, az újabb áldozatot; s megszánya önt, ki olly jónak mutatkozott, a könyörület egy neme föl éledt ismét szivemben ön iránt. Álarcz alatt intém önt: óvna magát Bedőné csábaitól, ki szinte jelen volt azon éjjel a tánczvigalomban, bár betegséget hazudék.

Szavaimat meggyusíták Bedőné, és czimborája Zeméthy, cselszövényei, s im most mindketten hol találkozunk!...

— Szegény Betti! fohászkodék a tehetlen Béla, sajnálom sorsodat....

— És önnön magáét?

Ah, mi férfiak urai vagyunk indulatinknak, szenvedélyinknek....

— Látom bizony; vága közbe Betti. Ön például, hatalmasan tud uralkodni önmagán.

— Meglásd, Betti, ez mind másképp leend; de akarsz-e te is innen menekülni?

— Ha akarok-e? vajha körülményim engednék!

— Minő körülmények?

— Ah, ne zaklasson ön hiú kérdésivel.... El vagyok én zálogítva; e selyemrongy, melly tagjaimat fedi, e nyomorú éték, melly táplál, a lég, mellyet szívok, fizetetlen; asszonyom rablánya vagyok én, rosszabb a néger rabszolgálnál, s a váltsági díj néhány nap alatt olly tömérdekre növekszik e bűngyarmatokon, hogy megtéríteni azt nincs erőm, nincs időm, nincs... alkalmam....

— Megtérítem én, im a váltságdíj: monda Béla, oda nyujtva Bettinek tárczáját, mellyben a jó Mózes bankjegyei még illetetlenül valának.

— Szerödy? Szerödy! hangzék e perczben a távolabb szobákból egy kereső hang.

És néhány pillanat mulva Zeméthy lépett a szobába, hol Béla Bettivel társalgott.

— Ah, szép gerliczepár! hahotáza Zeméthy, megpillantva a pezsgőtül andalgó Bélát Betti közelében. Gyönyörű jelenet: a nyájas Endymion szűz Luna ölében. Hahaha! Ez már pompás! csak rajta barátocskám, s mit fog majd Bedőné mondani?... No de semmi: neki több esze van, semhogy féltékenységtől engedné magát gyötörtetni.... A propos! szép szerelemhösöcském, addsa csak ide azt a tárczát, ép azért jövék; szükségem van rá.

Ezt mondvá kiemelé Béla kezéből a tárczát, a jó Mózes bankjegyeivel.

— Vissza a tárczát! mond Béla, főlegyenesedve a pamlagról, kissé hangosabban.

— Talán csak nem ment el az eszed, Szerödy, illy követelő hangon lépni föl ellenemben? valóban nevetséges.... Csak turbékoljatok, szende galambok, majd én gondját viselem a tárczának.

Béla a távozott Zeméthy után függesztve szemeit, mozdulatlanul állott néhány perczig; majd homlokát dörzsölve, visszahanyatlotta a pamlagra.

— Ne félj, Betti! vigasztalá magát s a leánykát; lesz nekem pénzem, és te váltva léssz.

Betti hallgatott.

Béla szinte gondolatokba látszott mélyedni, mintha terveken törné fejét: mint szerezhetne könnyebben pénzt a szegény leányka váltságára?

Kevés pillanat múlva a meg-, vagy inkább kiváltás elhatározott, s megegyezének abban, hogy Betti N**be menjen Béla anyjához szobalányul.

Csak néhány percz múlhatott e közben, midőn Zeméthy ismét ajtót nyitja rájuk.

— Vesztek, Béla! mond dühösen a bebotló, vesztek!... Adj pénzt, pénzt, Béla! daczolnom kell a szerencsével!...

— Pénzem nincs; mond Béla szárazan.

— Kell lenni; viszonzá dühvel Zeméthy, kell lenni, fiú!

— Elvitted tárczámat....

— A tárcza üres.... Pénzt, Béla, pénzt!

— Ismétlem, egy fillérem sincsen.

— Van itt;... Betti, tollat és tintát!

Betti távozáván, Zeméthy egy váltót vona elő belzsebéből.

— Itt a pénz, Béla!... Utánozd Retterbach Jónás aláírását; hiszen te ügyes ficzkó vagy, nem hiába fizetett apád írómesterednek....

— Azt nem teszem többé!

— Nem teszed-e ?

— Nem ; válaszola Béla határozottan.

— Ne kényszeríts , fiú , lépésekre , melyek magad s apád becsületét állítják pelengerre ; talán Thisbéd ölelései közt, feledéd korábbi aláírásodat ?

Betti tintát s tollat hozott.

— Ne , fiú ! irj : „Retterbach Jónás”, s van ismét pénz. Ezer pengő csak, s fele tárczádba megyen. Irj, vagy....

Béla habozott ; mert eszében a váltságdíj is megvillana. Betti, nem tudva, mi történik, egykedvűleg állta ott ; Zeméthy sürgető arczkifejezéssel tévé asztalra a váltót.

— Béla, irj !... Az idő halad , pajtásim várnak , s minden percz tovább emeli szerencsémét , s barátim kacaját nem fognám eltűnni. Irj, mondom, fiú !...

És Béla tétovázó kézzel utánozá az elébe tett kötelezvényről az átlátszó vékony papirosu váltóra „Retterbach Jónás” kötelezési aláírását.

VIII.

Mint dagadó hullámok a folyam homokpart-jait : úgy mosá mindig mélyebbre Béla erkölcsiségét a Zeméthy s Bedőné társasága , mellytől szabadulnia már lehetlen volt ! Meg voltak már

szaggalva az erőtlén gyökök, mellyek az ifju jobb érzéseit az erősb agyagrétegekhez kötve tarthaták; minden nap egyegy újabb izet tépe szét azokon, s csak egy szenvedélyáradat még, és a part, ifju fájával, az örvényzö hullámfenekébe zuhanandott.

Jött a kikelet, s vele az élvek változni kezdettek ugyan, de nem csökkenni is. Az éji tivornyákhoz a nappalizöldberándulás is füzöddött; és a barátságos gondoskodás a megváltott Bettiröl, kinek számára Béla egy bútorozott szobát bérle a belváros egyik félreesö utcájában, újabb alkalom lön a költségeskedésre.

A játék szenvedélye Bélában megrögzött. Apjától pénz helyett eleinte csak intö, majd feddö levelek érkeztek, s már hitele is megtört: mert a jó Mózes sokalá a százakat, habár ezeres kamatokat ígérének is.

Béla adósságai miatt megidézttetett.

Zeméthy azonban nem csüggedett, s midön a pénzszereshetésnek minden forrásit apadozni látta, már egy ép olly új, mint bizonyosnak hitt módról gondoskodott.

Bélának végrendeletet kelle írnia, mellyben utolsó akaratának teljesitöjeül Zeméthyt nevezé, ki öt pompásan fogá eltemettetni. Azt hívé t. i. Zeméthy, hogy az egyetlen fia halálán el-

keseredett atya legott felküldendi kezei közé a temetkezési költségekre szükségessé lett pénzösszeget, mellyből kielégítve Mózes követelésinek egy részét, a fölösleg elég leende még néhány nap multozási kiadásinak fedezésére; s azon tul gondoskodni fog, hogy egyetlen elhúnyt fia nevéről a szégyen, adósságai kifizetése által, elháríttassék.

A végrendelet elkészült, s megküldetett az öreg Szerödynek, a temetési költségek jegyzékével együtt.

Az apa, Zeméthy levelét, s fia végrendeletét véve, a helyett, hogy, mint Zeméthy remélé, pénzt küldene: személyesen jött Pestre, hogy sirját láthassa fiának, kiben utolsó életörömét hervasztá el az őt olly könyörtelenül sujtó végezet.

Mindenek előtt fia lakására sietett, hogy ott annak sirja iránt tudakozódjék; de ott Bélát Zeméthy és társai körében a legjobb egészségben találta.

Megholtnak hitt fia látása a szerencsétlen apára olly nagy benyomást tön, hogy merevülten állapodék meg az ajtó küszöbén. Szava elakadt, elhalványult, vére minden csepje szívére tolult, ingadozott, s arczczal zuhant a padolatra.

A meglepett jelenlevőket leirhatlan ijedség fogá el.

Seborvosért szaladtak. — A seborvos későn jött, Szerődy nem élt már.

A szörnyű csalódás megrepszte szívét a szerető atyának.

Másnap este felé gyászmenet kísért egy halottat a váczi temetőbe, s az agg Szerődy korporsója után egy ifju lépdelt földre sütött, könnyütlen szemekkel, halálsápadt arczczal, melyen kétségbesési küzdés volt kifejezve.

IX.

Szerődy búbánattól emésztett özvegyének néhány nap mulva e sorokat adá át egy leányzó a fővárosból:

„ANYÁM!

„Utolszor nevezlek így, mert érzem, mi-kép fertőzött szívem- s ajkaimhoz e szent név már nem illik.

„Apámat meggyilkolám; a te napjaidat elkeserítém, s vajha meg ne rövidítém!... Tudom, határtalan a te szerelmed irántam; de nekem nem szabad bocsánatért esdeklenem. Szülétlen, s hontalan leszek, míg bűnömet lemoshatom. Az egek-re, anyám! ne nyiljanak átokra ajkaid!... Én

bűnhődni fogok; de az anyai átok súlya ne zúg-
za le kétségbeeső lelkemet.

„A lányt, ki e sorokat viszi, fogadd szolgáló-
dul; ő hív ápolód leend. —

„Isten veled!

Pest, 1831-diki májusban.

BÉLA.

*

1831-dik június végnapjaiban özvegy Szer-
ördynéhez egy másik levél érkezett.

Tartalma imez vala:

„Osztrolenka, majus 25-dikén.

„Midőn e sorokat olvasod, anyám, fiad
élni szűnt.

„Harczi téren állok, mellyen kevés pillanat
mulva egy jobb sorsra méltó hős nemzet élete-
halála felett fog a had istennője koczkát vetni.
Ugy hittem bűnömért legjobban vezékelhetni,
ha éltemet azon nemzetért áldozom fel, melly
előtt gyászravatal készül a dicsőség fényes ba-
zilikája helyett emelkedni. Halni, vagy győzni
— jelszavunk! Ha győzünk! enmagam viendem

meg hírét a csatának, mellynek kimenetele Európát — az egész világot tartja feszültségben; ha meghalunk, varsói barátom adandja postára e levelet a gyászhir hallatára.

„Ha olvastad, anyám, bocsáss meg fiadnak! Ő nemesen rótta le adóját, mellyel az emberiség és szabadság szent ügyének tartozott; s kérd imáidban atyám dicsőült szellemét: szűnjék meg haragja, midőn fia őt ölelni fogja a tulvilágban. —

„Isten velünk, anyám; életre, halálra!

BÉLA.„

Szerödyné könyezett, s könyei közé hü nőcseléde könyűi vegyültek.

Agg napjai bánatát gyermeki átadással, s türelmes szolgálattal ügyekezett enyhíteni a leány, kit Béla pesti levelében anyjának ajánla — a megtért hálás Rozina.

X.

Bedőné pompás salonai, néhány hónapi élet után, elpusztultak, s ő eltűnván a fővárosból, átkos emlékét hagyá csak maga után néhány tönkre jutott ifju lelkében.

Zeméthy pár év mulva, mint kötelezvény-
hamisító, bűnvád alá vonaték, s nehéz lánczain
elmélkedik még ma is szirmos börtönében — a
javulásról.